

ПРИЛОГ 2:

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

- 1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У Обреновцу ради термоелектрана ТЕНТ А која за гориво користи лигнит из површинских копова Колубаре и која је лоцирана на десној обали реке Саве. Због потребе допреме квалитетнијег угља и отпреме пепела и гипса који настају сагоревањем угља коришћењем јефтинијег водног транспорта, у замену за друмска и железничка возила, предвиђена је изградња новог пристаништа поред саме електране. Изградњом пристаништа ТЕНТ би ускладио допремање робе са одредбама Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама.

- 2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима. Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

У предметној области спроводи се Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године („Службени гласник РС”, бр. 3/15 и 66/20). Правни основ за доношење уредбе садржан је у члану 214а. ст. 1. и 4. Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 121/12, 18/15, 96/15 - др. закон, 92/16, 104/16 - др. закон, 113/17 - др. закон, 41/18, 95/18 - др. закон, 37/19 - др. закон, 9/20 и 52/21). Изградња новог пристаништа имаће следеће економске ефекте: смањење трошкова превоза, креирање додатних послова и повећање добити инвеститора.

- 3) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

ЈП Електропривреда Србије пронашло је своју економску рачуницу да побољша пословање изградњом новог пристаништа у непосредној близини термоелектране ТЕНТ А, којим ће смањити све веће трошкове транспорта, односно да ће по реализацији инвестиције користити предности водног саобраћаја у односу на услуге друског и железничког саобраћаја. Усклађивање се огледа у утврђивању лучког подручја, затим лучки оператер који добије одобрење од Агенције за управљање лукама испуњава законске одредбе Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама кроз прописано пружање услуга и за то плаћа накнаду Агенцији за управљање лукама. По утврђивању лучког подручја утврђује се испуњеност услова из Уредбе о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места („Службени гласник РС”,

бр. 33/15, 86/16, 54/19, 94/19 и 76/20), прописа донетог на основу члана 210. став 2. Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама.

4) Која промена се предлаже?

Потреба да усагласе своје пословање са позитивним законским прописима навели су ЈП Електропривреда Србије да се утврди лучко подручје на земљишту на коме треба да обављају претовар угља и отпреме пепела и гипса, у доба енергетске кризе значајно и за потребе наше земље.

5) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Промена је неопходна због усклађивања са одредбама Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама.

6) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Одређивањем лучког подручја ће Електропривреда Србије ускладити своје пословање са Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама, а на остале привредне субјекте одређивање лучког подручја неће имати утицаја.

7) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

8) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

9) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

10) Како је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Уредно пословање лучких оператера је значајно за Републику Србију јер се усклађује њихов рад са позитивним законским прописима и Агенција за управљање лукама ће почети да функционише у пуном обиму, а омогућује се и да се роба у пристаништа превози домаћим бродовима. Очекује се повећање промета (унутрашњи превоз, увоз и извоз) на унутрашњим водним путевима Републике Србије до 2025. године за 30% у односу на 2014. годину. Такође циљ је да се плаћају уведене лучке накнаде које ће се искористити на унапређење лучких услуга.

- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).
- 3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?
- 4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

До доношења Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама није постојала Агенција за управљање лукама и није било одређених лучких подручја на којима се обављају лучке услуге, док је доношењем овог закона почело издвајање средстава од коришћења лучких услуга и њихово усмеравање да унапређење и модернизацију технологије пружања лучких услуга на лучким подручјима. Приходи Агенције од накнада за употребу обале, за пристајање, за оперативну употребу пристаништа износе око 14 посто од прихода које оствари лучки оператер по претовареној тони. Показатељ учинка: Повећање (увођење) плаћања накнаде за коришћење пристаништа у Обреновцу, базна вредност у 2022. години 0% плаћених накнада за коришћење пристаништа на годишњем нивоу, циљана вредност у 2023. години 100% плаћених накнада за коришћење пристаништа. Остварени резултати утврђивања лучког подручја пристаниште у Обреновцу, који могу бити основ за упоређивање, биће познати када се пристаниште приведе намени.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?

Нису разматране друге опције осим утврђивања лучког подручја за пристаниште за сопствене потребе у Обреновцу.

- 2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?
- 3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?
- 4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?
- 5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?
- 6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?
- 7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?
- 8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Лучки оператер ће плаћати накнаду за коришћење пристаништа, а Агенција за луке ће унапређивати пружање лучких услуга на целој територији Републике Србије и тиме унапредити развој водног саобраћаја наше земље. Приходи Агенције од накнада за употребу обале, за пристајање, за оперативну употребу пристаништа износе око 14 посто од прихода које оствари лучки оператер по претовареној тони.

- 2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?
- 3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?
- 4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?
- 5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?
- 6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Трошкова за привреду нема већ се рад појединих привредних субјеката усклађује са одредбама Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама. Допремање угља ће унапредити рад ЈП Електропривреде Србије, побољшати ефикасност њеног пословања и повећати енергетску сигурност у окружењу.

- 2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?
- 3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

У Обреновцу и околини нема ни једног пристаништа које пружа услуге снабдевања угља тако да се постојећи привредни субјекти уводе у систем.

- 4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?
- 5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?
- 6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

- 1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Утврђивање лучког подручја неће проузроковати трошкове грађанима. трошкове изградње инфраструктуре сноси инвеститор и износе 16,5 милиона евра, а планира се да број пристајања пловила 2025. године буде 1400. Приходи од накнада за употребу обале, за пристајање, за оперативну употребу пристаништа износе око 14 посто од прихода које оствари лучки оператер по претовареној тони.

- 2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

- 3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

- 4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр, промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Одређивање лучког подручја неће утицати на отварање нових радних места.

- 5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр, на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?
- 6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?
- 7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

- 8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

- 1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Одређивање лучког подручја неће имати утицаја на животну средину, квалитет воде, ваздуха и земљишта. Пре пуштања у рад надлежне инспекције, свака из своје надлежности врше проверу испуњености противпожарне и еколошке заштите. Сам пројекат изградње пристаништа поштоваће законску регулативу о утицају на животну средину, поред осталог и одредбе Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09).

- 2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?
- 3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?
- 4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?
- 5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

За спровођење ове уредбе није потребно уводити организационе измене у Агенцији за управљање лукама. Пристаниште треба да буде приведено намени једну годину дана од почетка реализације пројекта. Прво се утврди лучко подручје, затим лучки оператер који добије одобрење од Агенције за управљање лукама испуњава законске одредбе Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама кроз прописано пружање услуга и за то плаћа накнаду Агенцији за управљање лукама. По завршетку изградње пристаништа утврђује се испуњеност услова из Уредбе о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места („Службени гласник РС”, бр. 33/15, 86/16, 54/19, 94/19 и 76/20).

- 2) Да ли постојећа јавна управа има капацит за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?
- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести ?
- 4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?
- 5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?
- 6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?
- 7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њена касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?
 - 2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?
 - 3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?
- Не постоје ризици због утврђивања лучког подручја пристаништа у Обреновцу.